

תלמוד. האם הריון של דבר שאינו של קיימא - נקרא הריון או לא? (ח/ב-ט/א)

ת"ר: הרי אישה שהיתה בחזקת מעוברת אחרי שלושה חודשים וראתה דם, ואח"כ הפילה רוח שק מלא רוח (תופעה ידועה: שק הריון ריק) או כל דבר שאינו של קיימא שאינו וולד, הרי היא בחזקתה בחזקת מעוברת, ודיה שעתה היא נשארת בחזקת מעוברת 'שדיה שעתה', ואין מטמאים למפרע טהרות שנגעה בהם בתוך 24 שעות לפני ראיית הדם, ואע"ג שאין ראייה לדבר לא כתוב בתורה שהריון רוח נקרא 'הריון', זכר לדבר, שנאמר (ישעיהו כו 18): הָרִינוּ חֲלָנוּ כָּמוֹ יֶלְדָנוּ רֹחַ פְּשׁוּטוֹ שֶׁל מִקְרָא: ייסורינו קשים מאלו של יולדת: התייסרנו כאשה הרה וחשנו צירי לידה של ממש, ובסופו של דבר אפילו וולד של קיימא ילדנו אלא רק רוח.

מאי, 'זכר לדבר'? הרי ראייה גדולה היא! כי כתיב האי קרא, בזכרים כתיב. ההריון של רוח המוזכר בו אינו אלא משל. כיוון שכך, אין להביא ממנו ראייה ברורה להגדרת הרה.

ורמינהי: סתירה בין ברייתא לברייתא קשׁתה שנים אם בתוך 11 יום הראויים לזיבה, ראתה האישה דם במשך יומיים שבהם הייתה מקשה ללדת וליום השלישי שגם בו ראתה דם, בו ביום הפילה רוח או כל דבר שאינו של קיימא מבלי שהפסיק קישוייה לפני כן, הרי זו יולדת בזוב אילו באמת הייתה יולדת וולד, לא הייתה נחשבת לזבה, ולא הייתה צריכה לספור ז' נקיים. ואי אמרת ואם אתה אומר שלידת רוח לידה מעלייתא היא קשה, קושי סמוך ללידה רחמנא טהריה!

אמר רב פפי: הנח מעת לעת - דרבנן באמת מדאורייתא אינה נחשבת כיולדת, אלא הדין של טומאה מעת לעת למפרע היא חומרה מדרבנן, ובמקרה זה הקלו עליה חכמים.

הלכה. שולחן ערוך אורח חיים

רנא, א: העושה מלאכה בע"ש מן המנחה ולמעלה אינו רואה סימן ברכה¹. יש מפרשים: מנחה גדולה, ויש מפרשים: מנחה קטנה. הגה: ודוקא כשעושה המלאכה דרך קבע, אבל אם עושה אותה דרך עראי, לפי שעה, ולא קבע עליה, שרי. ולכן מותר לכתוב אגרת שלומים וכל כיוצא בזה.

רנא, ב: לתקן בגדיו וכליו לצורך שבת, מותר כל היום. הגה: וה"ה בגדי חבירו אם הוא לצורך שבת ואינו נוטל עליו שכר; וה"ה למי שכותב ספרים לעצמו דרך למודו. הגה: אבל אסור לכתוב לחבירו בשכר. ומסתפרין כל היום, אפי' מספר ישראל.

מוסר. ספר שערי קדושה ח"ב

אשרי אדם שמשים עצמו כשור לעול וכחמור למשאוי, ויושב וקורא ושונה בדברי תורה בכל יום תמיד, וקורא תורה נביאים כתובים ושונה הלכות ומדרש, וירבה בישיבה וימעט בסחורה מיד רוח הקודש שורה עליו וכו'.

אמר אבא אליהו זכור לטוב (אליהו רבא ט) מעיד אני עלי שמים וארץ, בין איש בין אשה, בין גוי בין ישראל, בין עבד בין שפחה, הכל לפי מעשיו של אדם, רוח הקדש שורה עליו. אשרי מי ששם כל אלו נגד פניו בכל עת ויזכה להשלים בהם כל ימי חייו, ולבלות עצמו בהם כל ימי חייו בכל מעשים האלו. ובלבד שישמור עצמו ואבריו וגופו מכל חטא ועון, זוכה לכל הכבוד הצפון לצדיקים עד שאין מנין ושעור, ואין כל עין יכולה לראות, ואין כל אוזן יכולה לשמוע כבוד המתוקן לצדיקים ולחסידים, וכן הוא אומר (ישעיה סד 3): ומעולם לא שמעו לא האזינו עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחפה לו.

¹ דוגמאות אחרות: כל מי שאינו משייר פת על שלחנו, אינו רואה סימן ברכה לעולם. הנותן עינו בחלק יפה אינו רואה סימן ברכה לעולם ...